

SAMHÄLLSBYGGNADSFÖRVALTNINGEN
Planeringsavdelningen

2020-02-27

Vår referens: Helena Björn
Direkttel: 040-6411052
E-post: helena.bjorn@lomma.se
Diariernr: KS/KF 2016:363.410

Underrättelse av beslut enligt 7 kap. 4§ miljöbalken om bildande av kommunalt naturreservat, Kustdammarna, Lomma kommun

Kommunfullmäktige i Lomma kommun har den 13 februari 2020 beslutat, med stöd av 7 kap. 4§ miljöbalken, att bilda det kommunala naturreservatet "Kustdammarna" samt att meddela föreskrifter för naturreservatet. En skötselplan har i enlighet med 3 § förordning (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. upprättats i samband med naturreservatets bildande. Naturreservatet är 20,69 ha stort och omfattar del av Lilla Habo 2:1 (7,77 ha), del av Lilla Habo 2:4 (5,43 ha), del av Lilla Habo 3:2>2 (3,94 ha), Lilla Habo 3:4 (3,30 ha), del av Lilla Habo 3:3 (0,14 ha), del av Lilla Habo 1:7 (0,11 ha).

Beslutet och föreskrifter samt skötselplan bifogas underrättelsemejl men finns också tillgängligt hos aktförvarare på kommunen och på kommunens hemsida (www.lomma.se). Samrådsredogörelse gällande internt och externt samråd bifogas och finns även tillgängligt hos kommunens aktförvarare.

Om du vill överklaga

Om ni vill överklaga Lomma kommuns beslut ska ni **skriva till** Länsstyrelsen i Skåne län, 205 15 Malmö. **Överklagandet ska dock skickas till Lomma kommun, 234 81 Lomma.**

Av överklagandet ska det framgå vilket beslut ni överklagar, ange diarienummer, och hur ni vill att beslutet ska ändras. Ni bör också tala om varför ni anser att beslutet ska ändras. Skrivelsen ska undertecknas. Uppge även adress och telefonnummer. Om ni har handlingar eller annat som ni anser stöder er uppfattning bör ni skicka med detta.

Lomma kommun måste ha ert överklagande senast den **20 mars 2020** annars kan överklagandet inte tas upp till prövning.

Behöver ni veta mer om hur ni ska göra kan ni kontakta Lomma kommun, 040-641 10 00 eller Länsstyrelsen i Skåne län 010-224 10 00.

Helena Björn
Miljöstrategisk samordnare

Naturreservat Kustdammarna, Lomma kommun

Beslut och föreskrifter

UPPGIFTER OM NATURRESERVATET

Områdets namn	Kustdammarna
Läge	SWEREF99 13 30 (EPSG 3008) X=122307 Y=6173631
Län	Skåne län
Kommun	Lomma
Församling/socken	Lomma
Berörda fastigheter	del av Lilla Habo 2:1 (7,77 ha), del av Lilla Habo 2:4 (5,43 ha), del av Lilla Habo 3:2>2 (3,94 ha), Lilla Habo 3:4 (3,30 ha), del av Lilla Habo 3:3 (0,14 ha), del av Lilla Habo 1:7 (0,11 ha)
Fastighetsägare	Byggnadsfirma Claesson & Anderzén Handelsbolag (Lilla Habo 2:1, 2:4, 3:2, 3:3, 3:4), Lomma kommun (Lilla Habo 1:7)
Naturvårdsförvaltare	Lomma kommun
Vegetationszon	Nemorala zonen (sydsvenska lövskogsregionen)
Skyddsform	Naturreservat (Miljöbalken 7 kap. 4 §)
Gränser	Gräns markerad på bifogad karta (bilaga 2)
Areal	20,69 ha
Sakägare	Byggnadsfirma Claesson & Anderzén Handelsbolag 932400-2618 Kraftringen Nät AB 556228-1138 (ägare av kablar), Skanova AB 556446-3734 (ägare av teleledningar)
Planförfattare	Magnus Ellström, Erkki Palmu och Helena Björn Planeringsavdelningen, Lomma kommun

FÖRKLARANDE AV OMRÅDET SOM NATURRESERVAT

Kommunfullmäktige förklarar med stöd av miljöbalken 7 kap. 4 § (1998:808) området som avgränsats på bifogade kartor (bilaga 1 och 2) som naturreservat. Beslutet riktar sig till var och en, fastighetsägare och innehavare av särskild rätt, vars rättigheter att använda mark- och vattenområden inom reservatsområdet påverkas av reservatsbildandet. Naturreservatets namn skall vara "Kustdammarna" och dess gränser ska märkas ut i fält. För att trygga naturreservatets syfte ska nedanstående föreskrifter gälla.

SYFTE

Syftet med naturreservatet är att bevara biologisk mångfald samt skydda, vårda och utveckla värdefulla naturmiljöer. Syftet är också att utan att äventyra biologisk mångfald tillgodose behov av områden för friluftsliv.

Syftet ska uppnås genom att den biologiska mångfald som är knuten till dammarna med omgivande gräsmarker och skogsdungar bevaras och utvecklas genom en kombination av naturvårdande skötsel och fri utveckling. Utan att äventyra biologisk mångfald och värdefulla naturmiljöer ska tillgängligheten till naturupplevelser i området säkras och vissa ytor och funktioner ska kunna

utformas för att främja friluftsliv. Gynnsamt bevarandetilstånd för i området förekommande arter och livsmiljöer enligt EU:s art- och habitatdirektiv samt EU:s fågeldirektiv ska upprätthållas och nya ska kunna utvecklas.

SKÄL FÖR BESLUT

De biologiska värden som ligger till grund för reservatsbildandet är framför allt områdets unika havsnära dammiljöer med vassbälten och öppna vattenspeglar. Dessa utgör viktiga vilo-, rast- och häckningslokaler för fåglar. Dessutom utgör områdets buskmarker, trädmiljöer samt sandmiljöer viktiga livsmiljöer för bland annat växter, insekter, fladdermöss och fåglar. Området är mycket viktigt då det länkar samman med naturområdena och naturreservaten Alkärret i Haboljung och Haboljungs fure och skapar på så sätt ett större sammanhang. Prioriterade, bevarandevärda naturelement och strukturer är de öppna vattenspeglarna, vassbälten, gräs- och buskmarker samt läbildande trädrader.

Skäl för skydda området för friluftslivet grundar sig i att Kustdammarna är ett välbesökt kust- och tätortsnära naturområde. Prioriterade aspekter som är viktiga att bevara för friluftslivet består av fågellivet i dammarna, den stilla atmosfären samt de öppna vyerna ut mot havet och in mot dammarna.

Gynnsamt bevarandetilstånd för relevanta förekommande arter och livsmiljöer enligt EU:s art- och habitatdirektiv samt EU:s fågeldirektiv ska upprätthållas och nya ska kunna utvecklas. Lomma kommun kommer genom naturreservatsbildandet och genomförandet av dess skötselplan bidra till att uppfylla miljömålen "Levande sjöar och vattendrag", "Levande skogar", "God bebyggd miljö", "Ett rikt växt- och djurliv", "Myllrande våtmarker" samt "Hav i balans samt levande kust och skärgård".

FÖRESKRIFTER

För att trygga syftet med reservatet ska de föreskrifter gälla som anges nedan med stöd av 7 kap. 5, 6 och 30 §§ miljöbalken.

A. Föreskrifter med stöd av 7 kap. 5 § miljöbalken om inskränkningar i markägares och annan sakägares rätt att förfoga över fastighet inom reservatet

Förutom föreskrifter och förbud i andra lagar och författningar är det är förbjudet att:

1. uppföra byggnad, eller annan anläggning såsom exempelvis belysning, mast, torn, brygga eller vindkraftverk,
2. dra fram mark- eller luftledning,
3. bedriva täkt, spränga, borra, gräva, schakta, muddra, tippa, utfylla, anlägga diken, plöja, markbearbeta, utfylla, anordna upplag eller på annat sätt förstöra eller skada fasta naturföremål, markytor eller vattenmiljöer,
4. tillföra kemiska eller biologiska bekämpningsmedel, gödselmedel eller jordförbättringsmedel,
5. anordna camping eller uppställningsplats för husvagn, campingbil eller liknande,
6. så, plantera in eller sätta ut växter, djur eller andra organismer,
7. avverka, gallra eller röja levande eller döda träd, buskar och annan vegetation,
8. uppföra vilthägn, stängsel eller hägnad,
9. anlägga ny väg.

B. Föreskrifter med stöd av 7 kap. 6 § miljöbalken om markägares och annan sakägares skyldighet att tåla visst intrång

För att tillgodose syftet med reservatet förpliktigas markägare och innehavare av särskild rätt till fastighet att tåla att följande anordningar och åtgärder vidtas inom reservatet:

1. utmärkning av naturreservatets gränser samt uppsättning av skyltar,
2. skötsel och avverkning av buskar och träd samt klippning, slåtter, bete och bränning av markerna,
3. skapande av sandblottor,
4. bekämpning av invasiva arter¹,
5. veteranisering av träd och skapande av död ved,
6. utveckling och anläggning av nya och befintliga naturmiljöer för att främja områdets biologiska värden, detta kan innefatta uppbyggnad av nya stränder, sådd, plantering och fiske,
7. uppsättning av holkar och skapande av bomiljöer till fauna,
8. anläggning, drift och underhåll av särskilda anordningar för besökande i reservatet,
9. drift och underhåll av stigar och vägar,
10. uppföljning av områdets skötsel och miljöövervakning,
11. anläggning, drift och underhåll av tekniska anordningar och ledningar,
12. undersökningar och miljöövervakning av svampar, djur- och växtarter samt av mark- och vattenförhållanden,
13. skyddsjakt,

C. Ordningsföreskrifter enligt 7 kap. 30 § miljöbalken om rätten att färdas och vistas inom reservatet samt om ordning i övrigt i reservatet

Förutom föreskrifter och förbud i andra lagar och författningar är det förbjudet att:

1. gräva, ta bort, borra, måla eller på annat sätt skada markytor, sten, vattenmiljöer eller andra naturföremål,
2. bortföra ved eller bryta kvistar, fälla eller på annat sätt skada levande eller döda träd och buskar,
3. plocka, samla in, gräva upp eller på annat sätt skada växter,
4. plocka, samla in, gräva upp eller på annat sätt skada mossor, lavar och vedlevande svampar, med undantag för enstaka beläggsexemplar under förutsättning att insamlandet inte bryter mot fridlysningsbestämmelserna och att fynden registreras i Artportalen eller motsvarande nationell databas för hotade arter,
5. medvetet störa däggdjur och fåglar,
6. fånga insekter, spindlar, snäckor eller andra ryggradslösa djur annat än genom håvning, handplockning eller annan selektiv metod² med efterföljande återutsättning inom naturreservatet, om det är tillåtet enligt fridlysningsbestämmelserna. Kravet på återutsättning gäller inte enstaka exemplar av varje art för artbestämning, under förutsättning att fynden registreras i Artportalen eller motsvarande nationell databas för hotade arter,
7. så, plantera in eller sätta ut växter, djur eller andra organismer,
8. sätta upp tavla, plakat, affisch, skylt, ljusanordning, göra inskrift eller dylikt, annat än på anvisad plats om sådan finns,

¹ Med invasiv art avses arter som kan utrota någon av landets egna arter eller bestånd, förändra ett helt ekosystem, vara bärare av nya sjukdomar som angriper inhemska arter, blanda sig med lokala bestånd, utkonkurrera hotade arter för resurser och livsutrymme eller hybridisera med landets egna arter.

² Med selektiv metod menas handplockning, håvning, sällning eller annan teknik där de djur som inte ska studeras närmare direkt återutsätts och ingreppen i deras livsmiljö blir försumbara eller kan återställas omedelbart. Fällor är inte att betrakta som selektiva, oavsett utformning.

9. på ett störande sätt använda eller framföra fordon eller maskiner,
10. framföra motordrivet fordon annat än på avsedda vägar, med undantag av hjälpmedelsfordon som krävs för att överkomma funktionsnedsättning,
11. framföra fjärrmanövrerade obemannade luftfartyg såsom modellflygplan eller drönare på en höjd understigande 120 meter över marken,
12. göra upp öppen eld annat än på särskilt anvisad och iordningställd plats,
13. tippa avfall som trädgårdsavfall, kompostmaterial, sten, skräp eller dylikt i området,
14. tälta eller ställa upp husvagn, campingbil eller motsvarande,
15. utan kommunens tillstånd anordna tävlingar eller andra evenemang,
16. cykla utanför anvisade cykelvägar,
17. bedriva fiske i Trekantsdammen samt från Fyrkantsdammens norra och västra strand.

Undantag från reservatsföreskrifter

Föreskrifterna under A. och C. utgör inte hinder för nedanstående åtgärder om de utförs i enlighet med vad som framgår av föreskrifterna under B., om åtgärderna utförs av eller i samråd med naturvårdsansvarig på Lomma kommun:

- åtgärder i samband med uppföljning, miljöövervakning, skötsel och utveckling av området i enlighet med naturreservatets syfte,
- åtgärder i samband med drift och underhåll av ledningar, trafikanordningar och anläggningar,
- installation och skötsel av byggnader, anläggningar och ledningar i enlighet med naturreservatets syften,
- åtgärder som är miljöförbättrande för mark och vatten, kopplat till kända eller idag okända förekomster av föreningar inom reservatet. Sådana åtgärder ska göras med största hänsyn till reservatets syften,

Föreskrifterna under A. och C. utgör inte hinder för nedanstående åtgärder om åtgärderna utförs av eller i samråd med naturvårdsansvarig på Lomma kommun:

- anläggning, drift och underhåll av erosionsskydd,
- installation och skötsel av byggnader, anläggningar och ledningar för underhåll av hydrologin och dagvattenhantering i området.

Kommunen får, i enlighet med 7 kap. 7 § miljöbalken, i särskilda fall medge dispens från meddelade föreskrifter. Dispens söks hos den myndighet i kommunen som hanterar ärenden inom miljöbalken. Åtgärder och arbeten inom området ska ske i samråd med naturvårdsansvarig på Lomma kommun.

UPPLYSNINGAR

Inom området gäller andra lagar, förordningar och föreskrifter, exempelvis:

- Strandskyddsbestämmelser enligt miljöbalken (1998:808),
- Fridlysningsbestämmelser enligt jaktlagen (1987:259), miljöbalken (1998:808) och artskyddsförordningen,
- Terrängkörningslagen (1975:1313) och terrängkörningsförordningen (1978:594),
- Förbud mot nedskräpning enligt miljöbalken (1998:808),
- Riksintrasse högexploaterad kust,
- Riksintrasse friluftsliv,
- Lokala ordningsföreskrifter,
- Lokala planer och program, exempelvis detaljplaner, naturmiljöprogram och översiktsplan för Lomma kommun.

SKÖTSELPLAN OCH FÖRVALTNING AV NATURRESERVATET

Skötselplan

Enligt 3 § förordning (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. framgår bland annat att en skötselplan ska fastställas vid bildande av ett naturreservat. I samband med bildandet av naturreservatet har Lomma kommun sammanställt en skötselplan. Skötselplanen för naturreservatet *Kustdammarna* fastställs av Lomma kommun i ett särskilt beslut denna dag.

Förvaltning

Lomma kommun är förvaltare av naturreservatet.

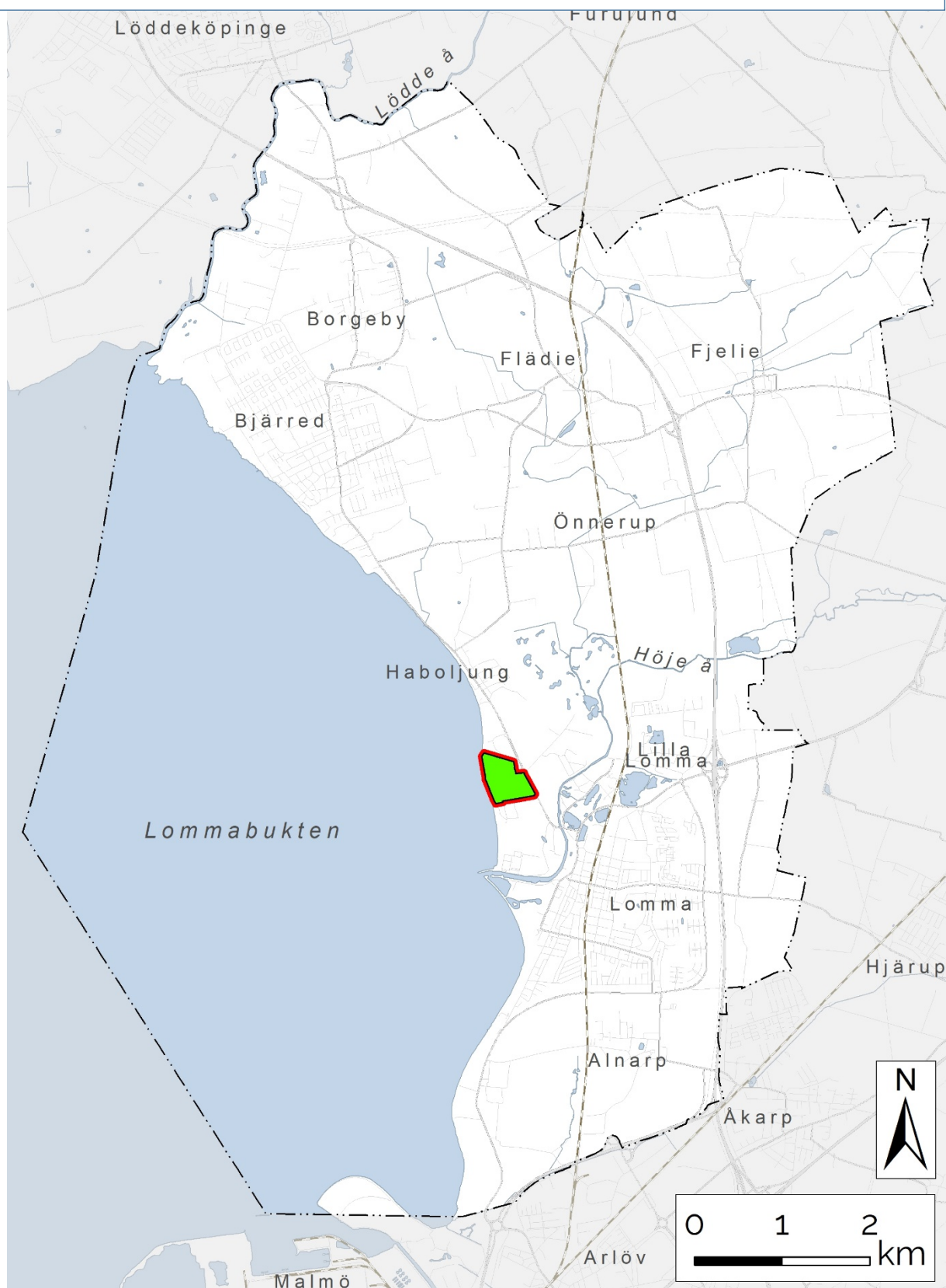
BILAGOR

BILAGA 1. ÖVERSIKTSKARTA - PLACERING INOM LOMMA KOMMUN

BILAGA 2. AVGRÄNSNING - NATURRESERVAT KUSTDAMMARNAS

BILAGA 3. HUR MAN ÖVERKLAGAR

BILAGA 1. ÖVERSIKTSKARTA – PLACERING INOM LOMMA KOMMUN

BILAGA 2. AVGRÄNSNING – NATURRESERVAT KUSTDAMMARNÄ

BILAGA 3. HUR MAN ÖVERKLAGAR

Om ni vill överklaga Lomma kommuns beslut ska ni **skriva till** Länsstyrelsen i Skåne län, Rättsenheten, 205 15 Malmö. **Överklagandet ska dock skickas till Lomma kommun, 234 81 Lomma.**

Av överklagandet ska det framgå vilket beslut ni överklagar, ange diarienummer, och hur ni vill att beslutet ska ändras. Ni bör också tala om varför ni anser att beslutet ska ändras.

Skrivelsen ska undertecknas. Uppge även adress och telefonnummer. Om ni har handlingar eller annat som ni anser stöder er uppfattning bör ni skicka med detta.

Lomma kommun måste ha ert överklagande senast den 20 mars 2020 annars kan överklagandet inte tas upp till prövning.

Behöver ni veta mer om hur ni ska göra kan ni kontakta Lomma kommun, 040-641 10 00 eller Länsstyrelsen i Skåne län 010-224 10 00.

KF § 5

KS KF/2016:363 - 410

**Inrättande av naturreservat "Kustdammarna" i Lomma kommun,
fastställande av föreskrifter och skötselplan samt bemyndigande till
kommunstyrelsen****Ärendebeskrivning**

Bildandet av naturreservatet "Kustdammarna" ingår som en del av kommunstyrelsens nämndsplan för år 2018. Ambitionen är att andelen skyddad areal ska fördubblas fram till slutet av år 2018 i jämförelse med december år 2012. Området är utpekat som lämpligt för naturreservatsbildning i Lomma kommuns åtgärdsprogram för naturreservatsbildning. De biologiska värdena som är grund för reservatsbildandet är framför allt områdets unika kustnära dammiljöer med vassbälten och öppna vattenspeglar som utgör viktiga rast- och häcklokaler för fåglar. Dessutom utgör områdets buskmarker, trädmiljöer samt sandmiljöer viktiga livsmiljöer för bland annat växter, insekter, fladdermöss och fåglar. Planledningsgruppen beslutade 2018-09-12 att skicka handlingarna på internremiss till kommunens nämnder och på externt samråd med berörda myndigheter, externremiss till sakägare samt delgivande till övriga nyttjandeorganisationer och berörda parter. Handlingarna har efter att ha varit på internremiss och externt samråd reviderats i enlighet med samrådsredogörelsen.

Ärendet har behandlats av kommunstyrelsen 2019-12-11, § 194.

Beslutsunderlag

- Protokoll från kommunstyrelsen 2019-12-11 § 194
- Skrivelse 2019-11-05 från planeringsavdelningen
- Förslag på beslut och föreskrifter samt gränsdragning för naturreservatet Kustdammarna
- Förslag på skötselplan för naturreservatet Kustdammarna
- Samrådsredogörelse

Kommunfullmäktiges handläggning

Vid kommunfullmäktiges sammanträde lämnar kommunstyrelsens 1:e vice ordförande Jerry Ahlström (M) en redogörelse.

Överläggning

Jerry Ahlström (M), Jimmy Ringström (SD), Ann-Marie Lundberg (MP), Per Bengtsson (S) och Lars-Göran Svensson (C) yrkar att kommunfullmäktige ska besluta i enlighet med kommunstyrelsens förslag i ärendet.

S.P.

B3

A.B.

Utdragsbestyrkande

KF § 5 (forts.)

KS KF/2016:363 - 410

Kommunfullmäktige beslutar följande:

- Med stöd av 7 kap 4 § miljöbalken (1998:808) förklara det område som avgränsats på karta i "Förslag på beslut och föreskrifter för naturreservatet Kustdammarna" som naturreservat och att naturreservatet inrättas i enlighet med beslutet. För att trygga syftet med reservatet ska de föreskrifter gälla som anges i förslaget.
- Fastställa skötselplanen för naturreservatet Kustdammarna.
- Kommunstyrelsen bemyndigas att framgent revidera skötselplanen om det behövs för att syftet med områdets skydd ska upprätthållas.
- Medelstilldelningen för ökade driftskostnader på grund av bildandet av naturreservatet Kustdammarna ska beaktas i kommande budgetarbete.

Sändlista:

Planeringsavdelningen

Utdragsbestyrkande

P3 A.B. S.P.

Naturreservat Kustdammarna

SKÖTSELPLAN

2020-02-13

Innehållsförteckning

1. Syftet med naturreservatet	1
2. Beskrivning av området	1
2.1 UPPGIFTER OM NATURRESERVATET	1
2.2 HISTORIK.....	2
2.3 NUVARANDE MARKANVÄNDNING.....	2
2.4 GEOLOGI OCH FYSISKA FÖRUTSÄTTNINGAR	4
2.5 BIOLOGI	4
2.6 REKREATION	6
3. Bevarandevärden och potential.....	6
3.1 KULTURHISTORISKA VÄRDEN.....	6
3.2 BIOLOGISKA VÄRDEN.....	6
3.3 REKREATIVA VÄRDEN.....	6
4. Mål och skötselåtgärder	7
4.1 SKÖTSELOMRÅDE 1A-B SMÅVATTEN	8
4.2 SKÖTSELOMRÅDE 2, SKOG OCH TRÄD	10
4.3 SKÖTSELOMRÅDE 3, LIMNISK STRAND	11
4.4 SKÖTSELOMRÅDE 4, SANDMILJÖ	12
4.5 SKÖTSELOMRÅDE 5, ANTROPOGEN LIMNISK MILJÖ	13
5. Allmän skötsel.....	13
5.1 INFORMATIONSSKYLTA	13
5.2 TILLGÄNGLIGHET	13
5.3 GÅNGVÄGAR OCH STIGAR	14
5.4 BÄNKAR, BORD OCH GRILLPLATSER	14
5.5 HOLKAR FÖR FÅGLAR OCH FLADDERMÖSS.....	14
5.6 FAUNA OCH FUNGADEPÅER.....	14
5.7 INVASIVA ARTER.....	14
5.9 DAMMREGLERING	14
5.10 LEDNINGAR	14
6. Dokumentation och uppföljning	15
6.1 SAMMANSTÄLLNING AV UPPFÖLJNINGSAKTIVITER.....	15
7. Prioritering och ansvarsfördelning av åtgärder	16
7.1 SAMMANFATTNING AV PLANERADE ÅTGÄRDER.....	16
8. Källor	17

1. Syftet med naturreservatet

Syftet med naturreservatet är att bevara biologisk mångfald samt skydda, vårda och utveckla värdefulla naturmiljöer. Syftet är också att utan att äventyra biologisk mångfald tillgodose behov av områden för friluftsliv.

Syftet ska uppnås genom att den biologiska mångfalden som är knuten till dammarna med omgivande gräsmarker och skogsdungarna bevaras och utvecklas genom en kombination av naturvårdande skötsel och fri utveckling. Utan att äventyra biologisk mångfald och värdefulla naturmiljöer ska tillgängligheten till naturupplevelser i området säkras och vissa ytor och funktioner ska kunna utformas för att främja friluftsliv. Gynnsamt bevarandetillstånd för i området förekommande arter och livsmiljöer enligt EU:s art- och habitatdirektiv samt EU:s fågeldirektiv ska upprätthållas och nya ska kunna utvecklas.

2. Beskrivning av området

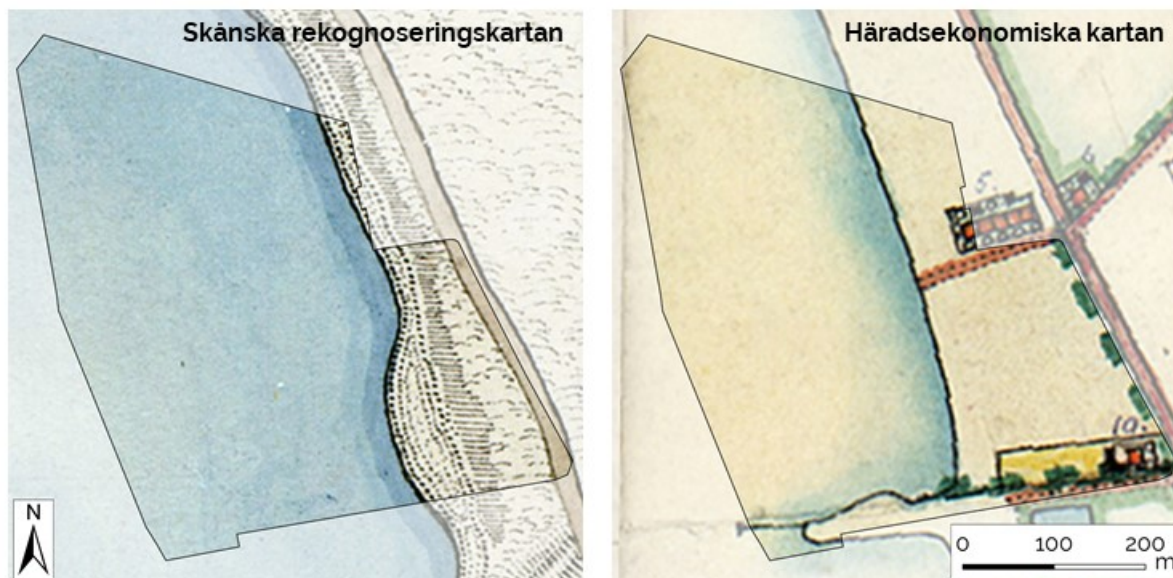
2.1 UPPGIFTER OM NATURRESERVATET

Områdets namn	Kustdammarna
Läge	SWEREF99 13 30 (EPSG 3008) X=122307 Y=6173631
Län	Skåne län
Kommun	Lomma
Församling/socken	Lomma
Berörda fastigheter	del av Lilla Habo 2:1 (7,77 ha), del av Lilla Habo 2:4 (5,43 ha), del av Lilla Habo 3:2>2 (3,94 ha), Lilla Habo 3:4 (3,30 ha), del av Lilla Habo 3:3 (0,14 ha), del av Lilla Habo 1:7 (0,11 ha)
Fastighetsägare	Byggnadsfirma Claesson & Anderzén Handelsbolag (Lilla Habo 2:1, 2:4, 3:2, 3:3, 3:4), Lomma kommun (Lilla Habo 1:7)
Naturvårdsförvaltare	Lomma kommun
Vegetationszon	Nemoral zonen (sydsvenska lövskogsregionen)
Skyddsform	Naturreservat (Miljöbalken 7 kap. 4 §)
Gränser	Gräns markerad på karta (figur 3)
Areal	20,69 ha
Sakägare	Byggnadsfirma Claesson & Anderzén Handelsbolag 932400-2618, Krafttringen Nät AB 556228-1138 (ägare av kablar), Skanova AB 556446-3734 (ägare av kablar)
Planförfattare	Magnus Ellström, Erkki Palmu och Helena Björn Planeringsavdelningen, Lomma kommun

2.2 HISTORIK

På den skånska rekognosceringskartan från 1815 ser man att större delen av området då låg ute i havet (figur 1). Kustlinjen gick vid denna tid ungefär där den östra naturreservatsgränsen för Trekantsdammen idag ligger. Södra Västkustvägen fanns redan då, med ungefär samma sträckning. År 1915 visar den häradseconomiska kartan att kustlinjen fortfarande låg ca 300 m längre inåt landet än idag (figur 1). Sedan dess har området i etapper fyllts ut med massor för att kunna bryta lera (figur 2). Fram till 60-talet hade Skandinaviska Eternitaktiebolaget verksamhet i lertäkterna.

Områdena precis söder och norr om Kustdammarna blev camping runt mitten av 60-talet. Området söder om avvecklades 2008 medan området norr om fortfarande är camping.

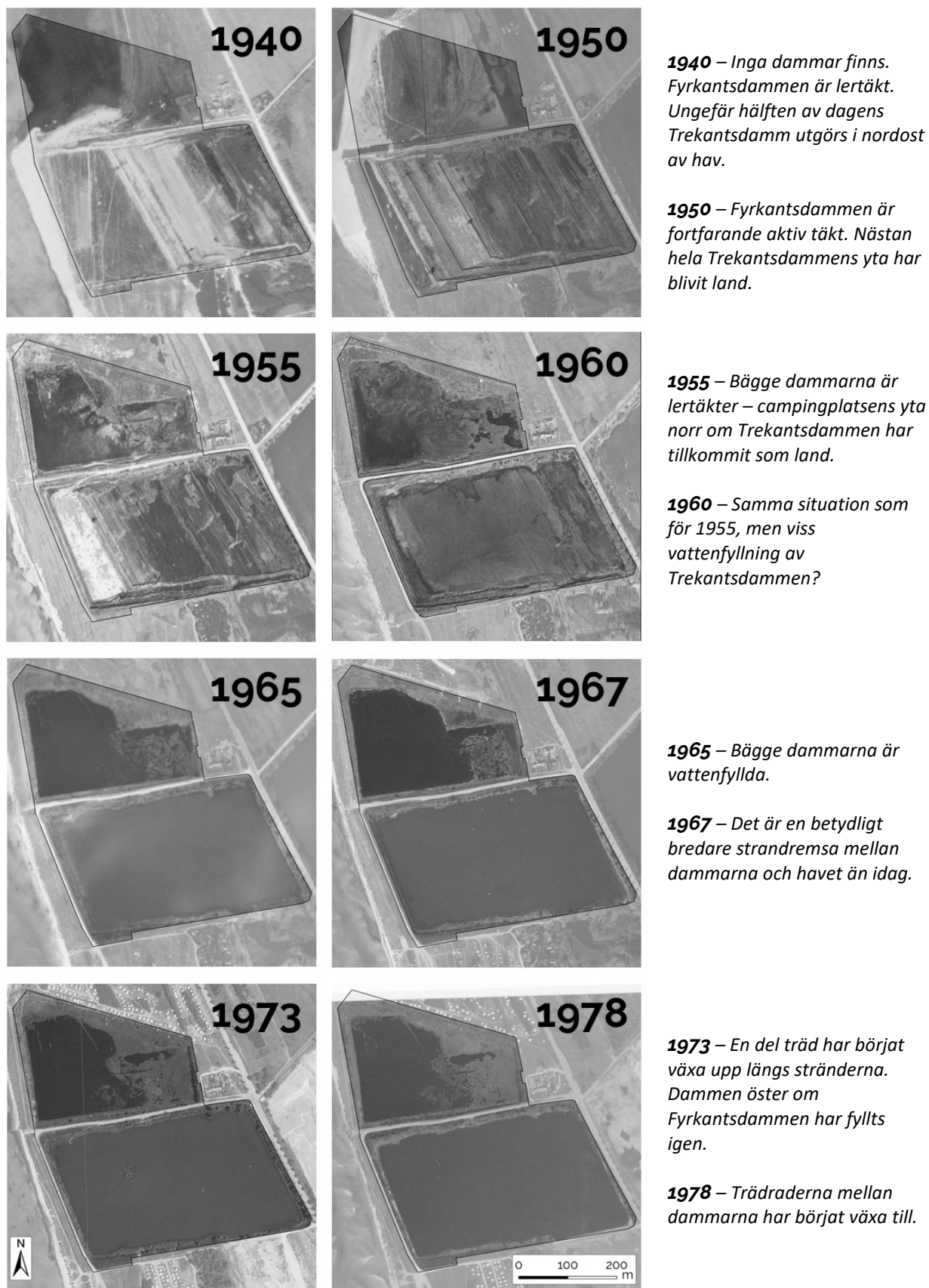
Figur 1 Skånska rekognosceringskartan från 1815 och häradseconomiska kartan från 1915 med reservatets nuvarande sträckning markerat med lila linje.

2.3 NUVARANDE MARKANVÄNDNING

Området angränsar i väster till Lommabukten, i söder till ny bebyggelse norr om Strandfuret och i öster till Södra Västkustvägen samt gång- och cykelvägen mellan Bjärred och Lomma. I det nordöstra hörnet av Fyrkantsdammen angränsar området till bebyggelse. Norr om området angränsar det till en campingplats och naturreservatet Alkärrret i Haboljung.

Kustdammarna ligger på privatägd mark och utgörs idag av natur och nyttjas främst för rekreation och friluftsliv. Vandringslederna Strandstråket och Skåneleden går genom området längs med den västra naturreservatsgränsen. Den asfalterade Badvägen går mellan dammarna och vidare ner till stranden sydväst om Fyrkantsdammen.

I Trekantsdammens östra del finns ett nödavlopp, det har till dags dato dock aldrig behövt användas. Ett dagvattenutlopp med oljeavskiljare går ut i Fyrkantsdammen, vid dess sydöstra hörna. I Fyrkantsdammens nordöstra hörna finns en pump som håller vattenytan i dammen någon meter under naturlig nivå, främst för att skydda Södra Västkustvägen samt strandremsan mellan dammen och havet från underminering. Vid högt vattenstånd kan dock vatten gå igenom från havet till dammen. Nya erosionsskydd kommer under 2020/2021 att anläggas med ett förstärkt skydd mot havet.

Figur 2 Områdets utveckling mellan 1940 och 1978. Naturreservatets område har framhävts genom nedtoning av omgivande bild.

2.3.1 Nuvarande planer och program

Trekantsdammen är detaljplanlagd som natur (detaljplan 13/01 för Haboljungs camping och Alkärrret). Fyrkantsdammen är ej detaljplanlagd men gränsar i norr och öster till detaljplan 13/01 (Lomma kommun 2013) och i söder till den numer utgångna detaljplanen för Strandfuret 08/02 (Lomma kommun 2008). En del av detaljplan 08/02 (natur) ingår i naturreservatets sydvästra hörn. I detaljplan 13/01 samt i kommunens naturmiljöprogram (Lomma kommun 2018) påpekas vikten av att dammarna, med sin vegetation, förbinds med Alkärrret så att arter kan röra sig mellan områdena samt att störningar i och kring Trekantsdammen bör minimeras. Både i den utgångna detaljplanen för Strandfuret (08/02) och i ett tidigare ramavtal mellan Lomma kommun och Byggnadsfirma Claesson & Anderzén HB skrivs att det i Fyrkantsdammen ska finnas utrymme att utveckla en stödfunktion till ett eventuellt strandhotell.

I Översiktsplan 2010 för Lomma kommun påpekas att alla kommunens 15-tal dammar är viktiga för den biologiska mångfalden i kommunen och därför bör skyddas mot exploatering. Det framhålls även att Kustdammarna är två av de dammar som ur naturvårdsperspektiv är särskilt skyddsvärda. I den fördjupade översiktsplanen för Kustzonen mellan Lomma och Bjärred (Lomma kommun 2006) pekas Trekantsdammen ut som en särskilt värdefull biotop. Länsstyrelsens naturvårdsprogram (Länsstyrelsen i Skåne län 1996) pekar ut Kustdammarna som klass-II områden (mycket höga naturvärden) och kommunens naturmiljöprogram (Lomma kommun 2018) klassas området som "mycket värdefullt område".

Fördjupad översiktsplan för Lomma tätort (Lomma kommun 2003) tar upp att rekreationsmiljön för Fyrkantsdammen bör utvecklas och fördjupad översiktsplan för Kustzonen mellan Lomma och Bjärred (Lomma kommun 2006) påvisar behovet av skydd för Trekantsdammen och omgivande område.

Hela området ingår i riksintresse högexploaterad kust samt riksintresse för friluftslivet.

2.4 GEOLOGI OCH FYSISKA FÖRUTSÄTTNINGAR

Lomma kommun ligger inom området för sydvästra Skånes sedimentära berggrund, som härstammar från perioderna krita (som började för ca 145 miljoner år sedan) och tertiär (65 miljoner år sedan). Berggrunden består av flera lager unga bergarter, med kalksten överst och sand- och siltsten under. De sedimentära bergarterna vittrades lätt sönder av inlandsisen vilket gav upphov till bland annat finkorniga leror. De ytliga lagren i området som utgör naturreservatet består till stor del av utfyllnadsmaterial från framför allt industriell verksamhet (se figur 2). De djupare lagren består huvudsakligen av lera vilket den numera nedlagda lerbrytningen vittnar om. Fyrkantsdammen är relativt djup för sin storlek, ca 8 meter och har branta stränder. Trekantsdammen är inte lika djup och har betydligt flackare stränder.

2.5 BIOLOGI

Vegetationen i området består av vasspartier och områden med gräs och örter längs med slänterna ner mot dammarna. Mellan dammarna sträcker sig en trädridå av svarttallar som utgör en viktig struktur för områdets biologiska mångfald, då den skapar lämiljöer som gynnar många insekter och därmed även fåglar och fladdermöss. I dammarna häckar och rastar en mångfald av sjöfågel. Prioriterade element som är viktiga att bevara består av vassbälten, vattenspeglarna samt träd och buskvegetation runt och mellan dammarna.

2.5.1 Vegetation

Området består av naturtyperna småvatten, limnisk strand, sandmiljö samt skog och träd. Enligt artportalen finns här förutsättningar för den rödlistade arten taggkörvel (VU) och under den inventering som gjordes 2017 (Ecocom 2017a) hittades även flera exemplar av piggtistel (NT).

Vissa strandkanter är beklädda med lövträd med vida kronor som delvis hänger ut över vattnet,

andra är bevuxna med bladvass och högväxta örter. Kanterna runt dammarna är generellt branta och höga, vilket är särskilt tydligt för Fyrkantsdammen. Materialet i kanterna varierar från finare material som lera till sand, grus och sten. Vattnet är något grumligt, med gles växtlighet. Runt kanterna finns ibland rikligt med bladvass och bredkaveldun, framför allt i Trekantsdammens norra delar, men vegetationen är ofta sparsam med växtlighet som bl.a. vattenpilört, strandklo, kantdunört, igelknopp och ryltåg. Längre ut i vattnet finns enstaka förekomster av axslinga, borstnate, andmat och korsandmat. Överhängande buskage och lövkronor finns på några platser, exempelvis av gråvide, vitpil och sötkörbär.

2.5.2 Fåglar

Kustdammarnas kustnära läge gör dem till bra rastplatser för flyttfåglar. Under perioden 2000–2017 har det på Artportalen rapporterats hela 216 arter från området (Ecocom 2017b). Bland dessa finns ett flertal rariteter. Till Artportalen inrapporterade fynd från inventeringsområdet under häckningstid kan nämnas bland annat häckande knölsvan, sävsångare och vattenrall. Även brun kärrhök har rapporterats häcka tillfälligt. Arter som häckar i närområdet är järnsparv, gärdsmyg, sädesärla, koltrast, svarthätta, törnsångare, härmsångare, lövsångare, näktergal, rödstjärt, svarthakad buskskvätta, törnskata, gråsiska, steglits och hämpling. En backsvalekoloni finns vid stranden precis utanför reservatsgränsen. Även pungmes har noterats vid Kustdammarna, men häckar troligen inte här. Dock utgör bevuxna kantmiljöer vid Trekantsdammen möjliga häckmiljöer för arten (Ecocom 2017b).

Vid en inventering och revirkartering av fågelfaunan (Ecocom 2017b) noterades revir från 17 olika fågelarter. Det kan även konstateras att området har en relativt rik fågelfauna av tättingar knutna till fuktiga marker, exempelvis kärrsångare, sävsångare, rörsångare, sävsparv och näktergal. För att Kustdammarnas betydelse för fågelfaunan ska bestå är det viktigt att det inte uppförs några högre byggnader eller andra konstruktioner i dammarnas närhet.

2.5.3 Fladdermöss

En inventering av fladdermössen i området genomfördes 2017 av Naturvårdskonsult Gerell (2017). Resultatet av inventeringarna som utfördes i juli visar att Kustdammarna är ett attraktivt jaktområde för fladdermöss. Fem arter noterades med ett stort antal registreringar, vattenfladdermus, större brunfladdermus, nordfladdermus, trollpipistrell och dvärgpipistrell. Tidpunkterna för de första registreringarna under kvällen var sena, vilket antyder att ingen av arterna hade sitt tillhåll inom området. Utöver nämnda arter noterades ett tillfälligt besök av sydfladdermus, vilken är en rödlistad art i kategorin starkt hotad (EN). Den stora ansamlingen av fladdermöss inom området medför även att det skulle kunna vara betydelsefullt som parningsområde, främst för trollpipistrell och dvärgpipistrell. Bristen på hålträd utgör dock ett hinder. Det kan förbättras genom uppsättning av fladdermusholkar i träraden mellan dammarna. Holkarnas ingångsöppning bör vara vända inåt vägen.

Samtliga av Sveriges 19 fladdermusarter är fridlysta och de är alla upptagna i EU:s art- och habitatdirektiv som arter som kräver strikt skydd. För fyra av de svenska fladdermusarterna krävs enligt EU direktivet även särskilda bevarandeområden.

2.5.4 Groddjur

Vid en groddjursinventering 2017 (Ecocom 2017c) påträffades två arter av groddjur: ätlig groda och vanlig padda. Andra arter som bedömdes kunna finnas i området var vanlig groda och åkergröda. Alla groddjursarter är fridlysta i Sverige, dock är ätlig groda en främmande art som kan vara invasiv.

Generellt utgör inte Kustdammarna några idealiska groddjurshabitat då de har branta kanter, djupt vatten och låg förekomst av vegetation ut i vattnet, men framför allt på grund av den rikliga förekomsten av fisk. De omkringliggande miljöerna kring Kustdammarna utgör dock en varierad miljö där groddjuren kan finna övervintringsplatser i skrevor, husgrunder och bland död ved. Norr och

söder om Kustdammarna finns dessutom plana ytor med spridd förekomst av träd och buskar som lämpar sig väl för födosök. Det är viktigt att det även i framtiden avsätts ytor kring Kustdammarna som utgör lämpliga landhabitat för groddjur. Ur landskapsekologiskt perspektiv är det särskilt viktigt att gröna korridorer bevaras norrut från Kustdammarna mot campingplatsen och Alkärret, samt även åt öster mot Haboljungs fure. Vid framtida exploateringar bör även gröna korridorer som binder ihop Kustdammarna med Höje å tas i beaktande.

2.5.5 Rygggradslösa djur

Det har inte genomförts någon inventering av de rygggradslösa djuren, men fladdermusinventeringen visar att de öppna ytorna över dammarna är viktiga områden för insekter. Även den täta vegetationen i området skapar viktiga lämiljöer för många insekter.

2.6 REKREATION

Kustdammarna ligger tätortsnära och i nära anslutning till naturreservaten Alkärret i Haboljung samt Haboljungs fure. Det är ett område som är enkelt att ta sig till och många promenerar längs havet på Strandstråket och Skåneleden. Dammarna är utmärkta lokaler för fågelskådning, speciellt på vinterhalvåret då man bland annat kan se stora flockar av rastande sjöfågel.

3. Bevarandevärden och potential

Under bevarandevärden listas kortfattat de strukturer, funktioner och karaktärer som är viktiga att bevara, återskapa och nyskapa för att uppnå syftet med naturreservatet. Förklarande bakgrundstexter till de olika värdena finns under kapitel 2 (Beskrivning av området).

3.1 KULTURHISTORISKA VÄRDEN

- Dammarna utgör även viktiga lämningar från industri-epoken med lerbrytning.

3.2 BIOLOGISKA VÄRDEN

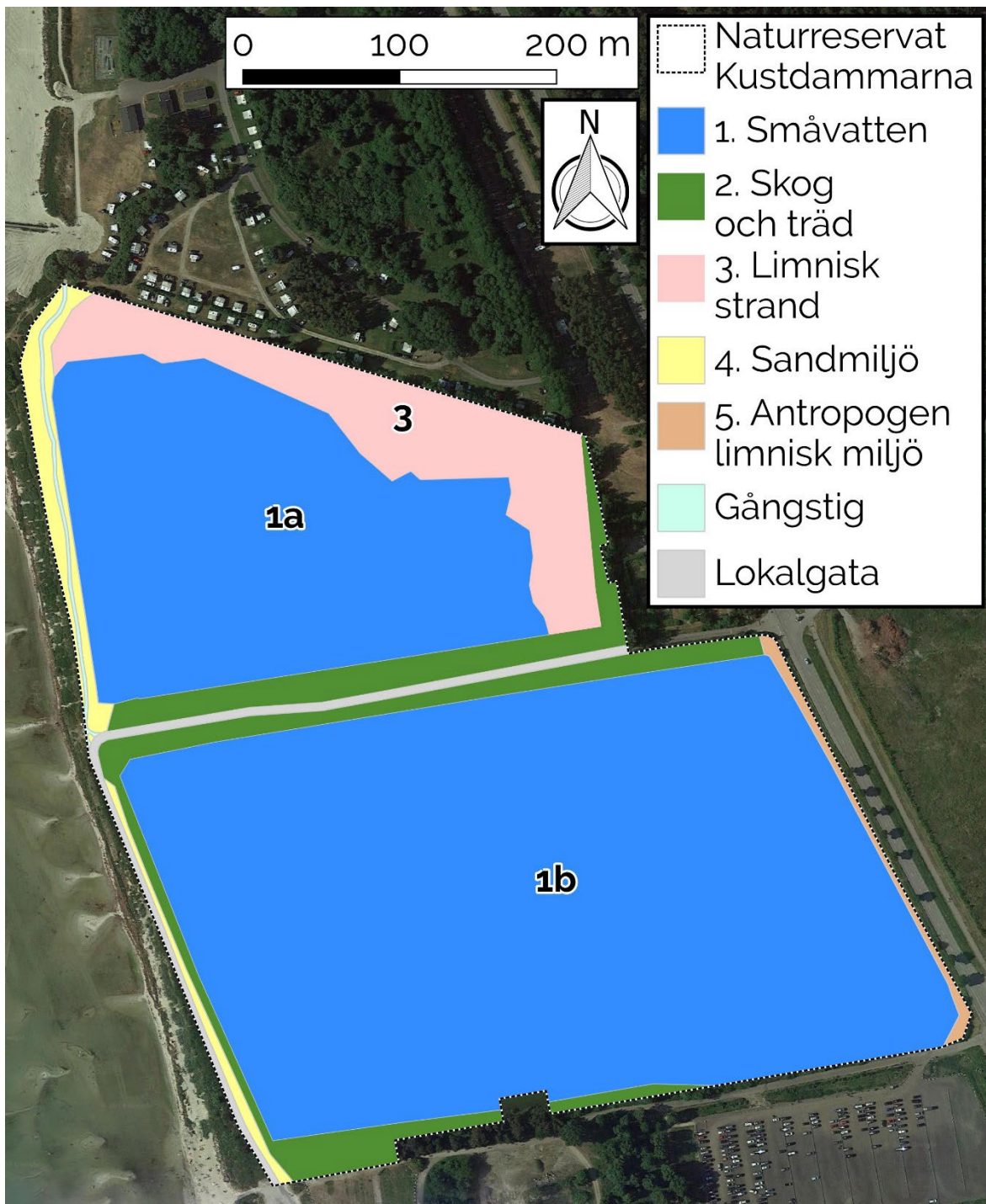
- Dammarna och dess vattenspeglar är unika med sitt kustnära läge. De lockar till sig stora mängder rastande sjöfågel, framför allt under vintern. De är också viktiga jaktmarker för fåglar och fladdermöss.
- Den strandnära högre vegetationen och trädrader har en läbildande funktion.
- De vassbälten och som finns i området är viktiga för många häckande fåglar.
- Områden med blottad sand är viktiga för rödlistade kärlväxter.

3.3 REKREATIVA VÄRDEN

- Kustdammarna är ett välbesökt område, där många promenerar längs Strandstråket och njuter av vyerna både ut över havet och in mot dammarna.
- Med sina många rastande fåglar är området väldigt populärt för fågelskådning.
- Om isen lägger sig på dammarna är det ett populärt område för skridskoåkning.

4. Mål och skötselåtgärder

Beskrivningen av skötselområdena (figur 3) skildrar hur det såg ut när en naturvärdesinventering med fokus på kärlväxter utfördes 2017 (Ecomom 2017a). I inventeringen naturvärdesklassades de olika områdena efter en femgradig skala enligt standard för naturvärdesinventering, SS 199000:2014, där både art- och biotopvärde bedöms. Fyra skötselområden, 1a, 1b, 3 samt 4 kategoriserades i den näst högsta kategorin (naturvärdesklass 2 - "högt naturvärde") och innehåller därmed de högsta naturvärdena i reservatet.

Figur 3 Gränsdragning och skötselområden i naturreservat Kustdammarna. Området innehåller vissa karaktärer, och ska skötas enligt åtgärdsförslagen i skötselplanen.

4.1 SKÖTSELOMRÅDE 1A-B SMÅVATTEN

4.1.1 Skötselområde 1a – Beskrivning

Skötselområde 1a (figur 3) med en yta på 4,80 ha utgörs av Trekantsdammens vattenspegel och kantzoner (figur 4). Trekantsdammen har en trekantig form, där den nordöstra stranden urskiljer sig genom att vara grundare och ha bestånd av bladvass (skötselområde 3). Övriga stränder är mer homogena och raka, bitvis förekommer dock mindre flacka partier av gåsbetad gräsvegetation. Trekantsdammen har en mer utvecklad strandvegetation jämfört med Fyrkantsdammen, och innehåller arter som strandklo, vattenpilört, kantdunört, igelknopp och ryltåg. Längre ut i vattnet finns enstaka förekomster av axslinga, borstnate, andmat och korsandmat. Överhängande buskage och lövkronor finns på några platser, exempelvis av gråvide, vitpil och sötkörbär. Fisk förekommer i vattnet.

Figur 4 Skötselområde 1a, Trekantsdammens vattenspegel. Vassbältet i skötselområde 3 syns i bakgrunden.

Biotopvärdet är framförallt kopplat till det kustnära läget. Avståndet till Lommabukten är endast några meter och utgörs av stranddynor och strandpromenaden Strandstråket. Artvärdet är knutet till det stora antal fågelarter som rastar och häckar i dammen. Framförallt rör det sig om fåglar som tillfälligt använder Kustdammarna som uppehållsplatser i samband med flyttning eller som skyddad plats vid hårt väder till havs.

4.1.2 Skötselområde 1b – Beskrivning

Skötselområde 1b (figur 3) med en yta på 11,51 ha består av Fyrkantsdammens vattenspegel och kantzoner (figur 5). Fyrkantsdammen har en rektangulär form och branta kanter vilka utgör en homogen miljö utan större variation.

Vattnet är relativt grumligt och har ringa förekomst av vegetation. I kantzonen finns en smal bård med vegetation bestående av främst bladvass och bredkaveldun. Längre ut i vattnet finns enstaka förekomster av axslinga, borstnate, andmat och korsandmat. Överhängande buskage och lövkronor finns på några plaster, exempelvis av gråvide, vitpil och sötkörbär. Fisk förekommer i vattnet. Fyrkantsdammen omges i alla riktningar av gångvägar eller bilvägar.

Figur 5 Skötselområde 1b, Fyrkantsdammen med bladvass i kantzonen. Södra Västkustvägen skymtas bortom vattnet.

Biotopvärdet är framförallt kopplat till det kustnära läget. Avståndet till Lommabukten är endast några meter och utgörs av stranddynor och strandpromenaden Strandstråket. Artvärdet är knutet till det stora antal fågelarter som rastar i dammen. Framförallt rör det sig om fåglar som tillfälligt använder Kustdammarna som uppehållsplatser i samband med flyttning eller som skyddad plats vid hårt väder till havs.

Fyrkantsdammens vattennivå hålls under naturlig nivå för att skydda Södra Västkustvägen mot erosion, detta är en teknisk aspekt som görs utanför skötselplanens naturvårdsåtgärder.

4.1.3 Skötselområde 1a-b – Mål

Målsättningen är att områdenas biologiska värden kan fortsätta att utvecklas, vilket främst innebär att störningar för fågellivet minimeras och att häckningsmöjligheterna förbättras. Vegetationen ska framför allt bestå av en inhemsk flora utan invasiva arter. Dammarna ska ha en god vattenkvalitet.

4.1.4 Skötselområde 1a-b – Åtgärder

Till stor del bör en fri utveckling få ske i områdena men vid behov bör åtgärder såsom t.ex. hindrande av igenväxning eller åtgärder som förbättrar vattenkvaliteten ske. Regelbundet bör behovet av skapande av död ved i strandkanterna samt vattenkvaliteten bedömas. Åtgärder som gynnar grodor är ökad solinstrålning och skapande av skyddade platser i vattnet genom t.ex. död ved i vattnet, här ska inriktningen vara mot det senare då ökad solinstrålning innebär att vegetation längs strandkanterna måste tas bort, vilket inte är önskvärt. Anläggande av höga strukturer i närheten av dammarna kan påverka fågellivet negativt. Häckningsplattformar för fåglar får finnas och naturvårdsfiske får ske vid behov. Åtgärder för att motverka expansion av invasiva arter bör utföras vid behov om det är praktiskt genomförbart.

I område 1b får utfyllning ske av den östra kanten för att förstärka Södra Västkustvägen. Denna utfyllnad måste utformas för att maximera förutsättningarna för biologisk mångfald, t.ex. kan man skapa ett heterogent djup genom terrassering.

4.2 SKÖTSELOMRÅDE 2, SKOG OCH TRÄD

4.2.1 Skötselområde 2 – Beskrivning

Skötselområde 2 (figur 3) med en sammanlagd yta på 1,67 ha består av de olika trädbevuxna områdena runt och mellan dammarna (figur 6). Tallskogen mellan dammarna består av relativt unga, likåldriga träd, vilka har planterats i mitten av 1970-talet. Artsammansättningen öster om Trekantsdammen är lite annorlunda, med dominerande inslag av pil, björk och poppel vilka tillkommit i området något tidigare än tallarna längs Badvägen. Andra träd och buskar är fläder, asp, klibbal och vitpil. Vegetationen är frodig med dominans av storvuxna ohävdarter som brännässla, vägtistel, knylhavre, flenört, körvel, hundkex, kaprifol och renfana.

Figur 6 Skötselområde 2, trädraderna längs Badvägen som till stor del utgörs av svarttall.

Skötselområdets naturvärden är främst kopplade till dess skuggande och läbildande funktioner mot dammarna. Träden är även viktiga strukturer för småfågellivet och har potential att hysa bomiljöer för fladdermöss.

4.2.2 Skötselområde 2 – Mål

Målsättningen är att områdenas biologiska värden kan fortsätta att utvecklas, vilket främst innebär att dess läbildande funktion bibehålls, att mängden död ved inte minskar samt att träd tillåts att bli gamla. Vegetationen ska utvecklas mot att bestå av en inhemsk flora utan invasiva arter. Förutsättningen för fåglar, fladdermöss samt groddjur, ska bibehållas eller förbättras.

4.2.3 Skötselområde 2 – Åtgärder

Till stor del bör en fri utveckling få ske i områdena men regelbundet bör åtgärder såsom t.ex. gallring, skapande av gläntor och bryn samt återkommande hävd av dessa bedömas och vid behov utföras. Lämnande och/eller tillförsel av död ved ska ske. Åtgärder för att motverka expansion av invasiva

arter bör utföras vid behov om det är praktiskt genomförbart. Holkar för fåglar och fladdermöss ska finnas i området och andra installationer som gynnar fauna såsom mulmholkar och bihotell får uppföras. Regelbundet ska behovet av nya, samt underhållsbehovet av existerande, holkar och andra bomiljöer för fauna bedömas.

4.3 SKÖTSELOMRÅDE 3, LIMNISK STRAND

4.3.1 Skötselområde 3 – Beskrivning

Skötselområde 3 (figur 3) med en yta på 1,69 ha utgörs av strandzonen i den norra och östra delen av Trekantsdammen, som till stor del är bevuxen av bladvass (figur 7). I de yttre delarna är bestånden av bladvass glesare, och här finns ytor med en mosaik av öppet vatten och vass. Mot land bildar bladvassen ett tätare bestånd. På fastmark övergår vegetationen till en brynmiljö av buskar och träd, som nypon, apel och hagtorn. Även ute i vassen har vedartad vegetation lyckats etablera sig på några platser, exempelvis videbuskage och mindre klibbalar. Den invasiva arten vresros finns i västra delen av området.

Figur 7 Skötselområde 3, flygbild av Trekantsdammen norrifrån med dess utbredda vassbälte.

Biotopvärdet är kopplat till den övergångszon som vassbeståndet bildar mellan öppet vatten och den brynmiljö som finns på fastmark. Läget i Trekantsdammen gör denna miljö attraktiv för en stor mängd fågelarter, både rastande och häckande. Artvärdet består framförallt av en rik häck- och rastfågelfauna och har sannolikt även en viktig roll som skydd för förekommande fiskarter i Trekantsdammen.

4.3.2 Skötselområde 3 – Mål

Områdenas biologiska värden ska tillåtas att utvecklas, vilket främst innebär att vassvegetationens utbredning ska ha en varierad struktur och en areal som inte minskar. Buskmarkerna ska ha en varierad vegetation med brynmiljöer. Vegetationen ska utvecklas mot att bestå av en inhemsk flora utan invasiva arter. Häckfågelfaunan ska främjas och störningarna på fågellivet ska vara så små som möjligt.

4.3.3 Skötselområde 3 – Åtgärder

Till stor del bör en fri utveckling få ske men regelbundet bör behovet av åtgärder för att hindra igenväxning samt bekämpning av invasiva arter bedömas och utföras. Försiktig röjning får ske för att upprätthålla brynmiljöerna på fast mark vilka kan vara positiva för fågelfaunan. Riktade åtgärder för att gynna specifika arter får ske. För att inte störa fågellivet bör området inte göras mer lättåtkomligt.

4.4 SKÖTSELOMRÅDE 4, SANDMILJÖ

4.4.1 Skötselområde 4 – Beskrivning

Skötselområde 4 (figur 3) med en sammanlagd yta på 0,49 ha utgörs av en sandmiljö av dyngrästyp bevuxna av strandråg, knylhavre, sandstarr, kvickrot, luddlosta, svinmålla och åkerfräken. Partier med öppen sand ingår, men stora delar av området är bevuxet med gräsdominerad vegetation (figur 8). Spridda partier med den invasiva arten vresros finns och den rödlistade arten piggtistel förekommer på några platser utmed gångvägen.

Figur 8 Skötselområde 4, vajande gräs på vällen mellan Trekantsdammen och Lommabukten.

4.4.2 Skötselområde 4 – Mål

Skötselområdet ska utgöras av gräsvegetation med partier av öppen sand. Vegetationen ska utvecklas mot att bestå av en inhemsk flora utan invasiva arter (figur 9). Häckfågelfaunan ska främjas och förutsättningarna för annan fauna ska vara goda.

Figur 9 Skötselområde 4, örtrika partier i de sandiga markerna.

4.4.3 Skötselområde 4 – Åtgärder

Till stor del bör en fri utveckling få ske i skötselområdet men regelbundet bör åtgärder så som tillskapande av sandblottor, hindra igenväxning samt bekämpning av invasiva arter bedömas och utföras. Riktade åtgärder för att gynna specifika arter får ske.

4.5 SKÖTSELOMRÅDE 5, ANTROPOGEN LIMNISK MILJÖ

4.5.1 Skötselområde 5 – Beskrivning

Skötselområde 5 (figur 3) med en yta på 0,14 ha utgörs av vägbrinken mot Södra Västkustvägen och består främst av branta slänter av grus (figur 10).

Figur 10 Skötselområde 5, slänten vid Fyrkantsdammens östra kant mot Södra Västkustvägen (skötselområde 5).

4.5.2 Skötselområde 5 – Mål

Skötselområdets biologiska värden skall tillåtas öka med hjälp av riktade insatser för att skapa större förutsättningar för biologisk mångfald.

4.5.3 Skötselområde 5 – Åtgärder

En utfyllnad av en del av Fyrkantsdammen i anslutning till skötselområde 5 får ske för att gynna biologisk mångfald och stärka skyddet mot erosion. I samband med denna eventuella utfyllnad kan besöksanordningar i enlighet med reservatets syfte anordnas.

5. Allmän skötsel

5.1 INFORMATIONSSKYLTAR

Informationen om området ska främst finnas vid områdets entréer längs Strandstråket i norr och söder samt vid den östra infarten till Badvägen. Utöver övergripande naturreservatsskyltar med text och karta ska det även finnas pedagogisk information om bland annat områdets vegetationstyper och fågelliv. Det är även lämpligt med mer övergripande information om kuststräckan, Strandstråket, Skåneleden samt kommunens arbete. Informationsmaterialet ska hållas i gott skick och det ska vara aktuellt.

5.2 TILLGÄNGLIGHET

Reservatet är tillgängligt till fots och på cykel. Busshållplats och parkering finns i närområdet.

5.3 GÅNGVÄGAR OCH STIGAR

Badvägen och Strandstråket ska i utformning och skötsel vara anpassade för att främja tillgängligheten till fots, med cykel, med barnvagn samt för personer med funktionsnedsättning. Andra stigar inom området ska främst upprätthållas genom naturligt slitage.

5.4 BÄNKAR, BORD OCH GRILLPLATSER

Vid reservatets instiftande finns ett par bänkar utplacerade i reservatet samt en grillplats med bord och bänkar nordväst om Trekantsdammen. Vid behov kan markytan inom någon meter från grillplats, bord och bänkar samt en anslutningsgång klippas eller grusbeläggas. Ytterligare bänkar inom reservatet får uppföras i samråd med naturvårdsansvarig på Lomma kommun. Negativ inverkan på de biologiska värdena ska minimeras.

5.5 HOLKAR FÖR FÅGLAR OCH FLADDERMÖSS

För att främja den biologiska mångfalden ska det finnas holkar för både fladdermöss och fåglar. Inrättningar för annan fauna, som exempelvis mulmholkar eller bihotell får finnas. Dessa sköts och byts ut vid behov för att upprätthålla funktionen som häckningsplats/boplats. Utformning och placering ska genomföras så att negativ inverkan på övriga biologiska värden minimeras.

5.6 FAUNA OCH FUNGADEPÅER

Död ved bevaras inom området i form av, torrakor, lågor, högstubbar, fauna- och fungadepåer och/eller i vattnet liggande objekt.

5.7 INVASIVA ARTER

Invasiva arter är olika organismer som har etablerat sig utanför sitt naturliga spridningsområde, omedvetet eller medvetet med mänsklig hjälp, som förr eller senare orsakar skada på ekosystemen. Invasiva arter är redan etablerade i området, mest utbredd är vresros i nordvästra delen av reservatet samt ett bestånd av jätteslide söder om Fyrkantsdammen. På campingen norr om naturreservatet finns kanadensiskt gullris. I framtiden är det troligt att det kommer fler invasiva arter delvis beroende på klimatförändringar. Arbetet med att bli av med de av Naturvårdsverket utpekade invasiva arterna ska alltid ske vid behov om det är möjligt utan för stora negativa konsekvenser för reservatets syfte och bevarandevärdena. Bekämpningen av invasiva arter ska i första hand ske på mekanisk väg.

5.9 DAMMREGLERING

En pump i nordvästra hörnet av Fyrkantsdammen håller vattenytan 0,8 m under havsnivå. Detta görs främst för att skydda Södra Västkustvägen samt strandremsan mellan dammen och havet från erosion. Om inte denna reglering bibehålls finns risk för att Södra Västkustvägen och Badvägen undermineras och slutligen kollapsar vid högre vattenstånd.

5.10 LEDNINGAR

Kraftringen Nät AB äger en lågspänningsledning som går tvärs igenom reservatet längs med Badvägen in till pumpen i nordvästra hörnet av Fyrkantsdammen. Kraftringen har ytterligare ett kabelstråk som går en 40 m sträcka genom trekantsdammens nordöstra hörn. Skanova AB har teleledningar som ligger precis utanför naturreservatet längs med Badvägen in till bebyggelsen nordost om Fyrkantsdammen. Skanova har även ett ledningsstråk som går in cirka 40 m från norr längs med strandstråket nordväst om Trekantsdammen. I Trekantsdammens östra del finns en pumpstation precis utanför reservatsgränsen samt ett nödavlopp. Nödavloppet har vid reservatets

instiftande aldrig behövt användas. Ett utlopp för färskvatten och ett dagvattenutlopp går ut i sydöstra hörnet av Fyrkantsdammen. En oljeavskiljare finns där som kommunen har hand om. Från campingen går det en trycksatt dagvattenledning in i Trekantsdammen och vid södra stranden av Fyrkantsdammen mynnar en enskild dagvattenledning som ägs av fastighetsägaren.

6. Dokumentation och uppföljning

Skötselplanen är giltig tills vidare, gällande i planen angivna mål och riktlinjer för skötsel. Uppföljning och sammanställning av skötselåtgärder ska årligen utföras av den som genomför de olika reservatsskötselåtgärderna och delges till Lomma kommuns naturvårdsansvarige. Åtgärder och annat som kan vara av intresse ska dokumenteras. Vilken typ av åtgärd och vilken plats den sker på, kostnad, tidsåtgång, åtgärdens typ samt övriga noteringar ska dokumenteras. Inventeringar om områdets naturvärden ska göras regelbundet. Detta anger om skötselinsatserna har gett goda resultat och ska ligga till grund för eventuella revideringar av skötselplanen.

6.1 SAMMANSTÄLLNING AV UPPFÖLJNINGSAKTIVITER

Aktivitet	När	Ansvar och finansiering	Prioritet
Uppföljning av skötselmål samt eventuell revidering av skötsel och föreskrifter	Vart femte år	KS	Hög
Behovsbedömning gällande gallring, röjning, och/eller beskärning av träd och buskar	Årligen	KS	Mellan
Biologiska inventeringar	Vid behov	KS	Mellan

7. Prioritering och ansvarsfördelning av åtgärder

7.1 SAMMANFATTNING AV PLANERADE ÅTGÄRDER

Aktivitet	När	Ansvar och finansiering	Prioritet
Skyltning och skötsel av reservatsinformation	Anläggning 2019, skötsel vid behov	KS	Hög
Rensning av skräp såsom plast- och pappersförpackningar kring stigar, gång-/cykelvägar och vägar	Löpande	TN	Hög
Vegetationsunderhåll i syfte att förebygga stormskador	Vid behov	TN	Hög
Dra undan stormfällda träd och grenar från stigar och vägar	Vid behov	TN	Hög
Bekämpning av invasiva arter	Vid behov	KS	Hög
Anläggning och skötsel av pedagogiska informationsplatser	Anläggning 2020, skötsel vid behov	KS	Mellan
Underhåll av stigar	Vid behov	TN	Mellan
Gallring/röjning/beskärning av träd och buskar	Vid behov, vinter	KS	Mellan
Skapande/tillförsel av död ved	När tillfälle ges	KS	Mellan
Skapande av fauna- och fungadepåer	När tillfälle ges	KS	Mellan
Installation av holkar till fåglar, fladdermöss eller insekter	Vid behov	KS	Låg
Skötsel av bänkar och bord	Vid behov	TN	Låg

8. Källor

Ecocom (2017a). *Naturvärdesinventering med fokus på kärlväxter vid Kustdammarna, Lomma kommun, 2017*. Framtagen för Lomma kommun av Ecocom AB.

Ecocom (2017b). *Inventering av fåglar vid Kustdammarna, Lomma kommun, 2017*. Framtagen för Lomma kommun av Ecocom AB.

Lomma kommun (2003). *Fördjupad översiktsplan för Lomma tätort - en attraktions- och möjlighetsplan för Lomma tätorts framtida utveckling*. Antagen av kommunfullmäktige 2003-01-30.

Lomma kommun (2006). *Kustzonen – Fördjupad översiktsplan för området mellan Lomma och Bjärred*.

Lomma kommun (2008). *Detaljplan för del av Lomma 25:1 m.fl.* DP 08/02. Antagen av Kommunfullmäktige 2008-06-12.

Lomma kommun (2010). *Översiktsplan 2010 för Lomma kommun*. Antagen av Kommunfullmäktige 2011-02-10.

Lomma kommun (2013). *Detaljplan för del av Lilla Habo 1:7 m.fl.* DP 13/01. Antagen av Kommunfullmäktige 2013-02-07.

Lomma kommun (2018). *Naturmiljöprogram för Lomma kommun 2018-2025 – Del B – Naturen i Lomma kommun*.

Länsstyrelsen i Skåne län (1996). *Från Sandhammaren till Kullaberg - Naturvårdsprogram för f.d. Malmöhus län*.

Naturvårdskonsult Gerell (2017). *Inventering av fladdermusfaunan vid Kustdammarna, Lomma kommun*. Rapport 2017-07-21. Framtagen för Lomma kommun av Naturvårdskonsult Gerell.

Samrådsredogörelse gällande:

”Internremiss till nämnderna i Lomma kommun samt samråd med myndigheter och remiss till sakägare inför bildandet av ”Naturreservat Kustdammarna” i Lomma kommun”

Förslag på föreskrifter, gränsdragning samt skötselplan gällande bildandet av naturreservat Kustdammarna skickades den 14 september 2018 på internremiss till Lomma kommuns nämnder till och med den 19 september 2018 och för samråd med berörda myndigheter samt på remiss med sakägare till och med 31 okt 2018. Övriga som delgavs utskicket (se sändlista) är inte sakägare i juridisk mening men vi är intresserade av deras synpunkter på naturreservatsbildningen. Ett tilläggsutskick gjordes brevledes till Byggnadsfirma Claesson & Anderzén H/B (**BCA**) den 6 november 2018, eftersom CA Fastigheter AB noterade att CA Fastigheter AB inte är lagfaren ägare av marken i fråga.

Sändlista

Internremiss

1. BARN- OCH
UTBILDNINGSNÄMNDEN
2. KULTUR- OCH
FRITIDSNÄMNDEN
3. MILJÖ- OCH
BYGGNADSNÄMNDEN
4. SOCIALNÄMNDEN
5. TEKNISKA NÄMNDEN

Myndigheter

1. HAVS- OCH
VATTENMYNDIGHETEN
2. JORDBRUKSVERKET
3. NATURVÅRDSVERKET
4. SKOGSSTYRELSEN
5. STATENS GEOTEKNISKA
INSTITUT
6. SVERIGES GEOLOGISKA
UNDERSÖKNING
7. TRAFIKVERKET

8. VATTENMYNDIGHETEN
FÖR SÖDRA ÖSTERSJÖNS
VATTENDISTRIKT

Sakägare

1. BYGGNADSFIRMA
CLAESSON & ANDERZÉN
H/B (CA FASTIGHETER AB)
2. KRAFTRINGEN NÄT AB
3. SKANOVA AB

Övriga

1. BJÄRREDS SCOUTKÅR
2. FASTIGHETSÄGARE TILL
FASTIGHETERNA LILLA
HABO 1:10, 1:16, 1:22,
1:23 OCH 1:24
3. FISKEKLUBBEN RUTILUS
4. FRILUFTSFRÄMJANDET
BJERRED-LOMMA
5. HÖJE Å VATTENRÅD

6. KITE.SE
7. LOMMA CAMPING OCH
RESORT
8. LOMMA MOTION OCH
MARATHONKLUBB
9. LOMMA RIDKLUBB
10. LOMMA SCOUTKÅR
11. LOMMA
VINDSURFINGKLUBB
12. LUNDS BOTANISKA
FÖRENING
13. NATURSKYDDSS-
FÖRENINGEN LOMMA-
BJÄRRED
14. PUGGEHATTEN-SKÅNES
MYKOLOGISKA FÖRENING
15. SKÅNES
ORNITOLOGISKA
FÖRENING

Yttranden

Skrivelser som föranleder kommentar och ändringar

Internremiss

TEKNISKA NÄMNDEN

Sakägare

BYGGNADSFIRMA CLAEISSON & ANDERZÉN
H/B (CA FASTIGHETER AB)

Skrivelser som föranleder kommentar

Internremiss

MILJÖ- OCH BYGGNADSNÄMNDEN
SOCIALNÄMNDEN

Övriga

FRILUFTSFRÄMJANDET BJERRED-LOMMA
HÖJE Å VATTENRÅD
LUNDS BOTANISKA FÖRENING

NATURSKYDDSFÖRENINGEN LOMMA-
BJÄRRED

Skrivelser som bifaller reservatsbildning utan erinran

LÄNSSTYRELSEN SKÅNE

Internremiss

BARN- OCH UTBILDNINGSNÄMNDEN
KULTUR- OCH FRITIDSNÄMNDEN

Myndigheter

HAVS- OCH VATTENMYNDIGHETEN
SGU

SKOGSSTYRELSEN

TRAFIKVERKET

Sakägare

KRAFTRINGEN NÄT AB
SKANOVA AB

Enbart de parter som har inkommit med yttrande är nämnda ovan.

Länsstyrelsen Skåne

Då Länsstyrelsen Skåne är part i naturreservatsbildningen är de inte remissinstans men samråd har skett med Länsstyrelsen Skåne i enlighet förordning (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m.

Länsstyrelsen gör bedömningen att området uppfyller miljöbalkens krav för att bilda naturreservat enligt 7 kap. 4 § miljöbalken.

Skrivelser som föranleder kommentar och ändringar

Internremiss

TEKNISKA NÄMNDEN

Generella synpunkter:

I missivet skriver planeringsavdelningen att det skall noteras att kommunen kommer att få rådighet över vägen (Badvägen) och pumpen (placerad i nordvästra hörnet av Fyrkantsdammen) som håller nere vattennivån i Fyrkantsdammen, som dessutom är en vattenrecipient. Detta ses som tekniska aspekter som faller utanför reservatsbildningsprocessen och ingår i önskemål som tjänstemän haft inför arbetet med kustskydd i området och "Trädgårdsstaden". Detta ger upphov till följande frågeställningar som behöver utredas före reservatsbildandet, både vad gäller ansvar och konsekvenser i övrigt:

Trafik

- I handlingarna står det att kommunen kommer att få rådighet över vägen. Innebörden av detta bör klargöras. Om detta innebär att kommunen även påtar sig ansvaret för drift och underhåll av vägen får det ekonomiska konsekvenser då vägen idag är i mycket dåligt skick. De ekonomiska förutsättningarna och konsekvenserna av ett övertagande av ansvaret bör utredas innan beslut tas.

SVAR: Frågan är utredd och Badvägen inkluderas.

- Ett alternativ till användande av Badvägen är att förlänga den väg som går i öst/västlig sträckning, söder om Fyrkantsdammen, från Södra Västkustvägen ner mot havet. Denna väg ligger utanför reservatsgränsen och en förhandling med markägaren blir nödvändig.

SVAR: Frågan är utredd och Badvägen inkluderas..

Gränsdragning

- Det finns en möjlighet att ändra den föreslagna reservatsgränsen genom att exkludera Badvägen. De driftmässiga och ekonomiska konsekvenserna av en ändrad gränsdragning bör utredas vidare för att säkerställa den långsiktigt mest fördelaktiga lösningen.

SVAR: Frågan är utredd och Badvägen inkluderas.

- Gränsdragning - reservatsgränsen i nordväst får inte inkräkta på badstranden då kommunen måste kunna utföra tångrensning och sandfordring utan samråd.

SVAR: Vi vidhåller att det är viktigt att skydda så stort område som möjligt och att ingrepp i strandzonen som går över naturreservatsgränsen kan samrådats med naturvårdsansvarig. Gränsen har dock justerats något i det nord-nordvästra hörnet, då hörnet låg onödigt nära strandkanten.

Föreskrifter

- Det bör framgå av föreskrifterna att det är tillåtet att släppa ut dagvatten från omkringliggande områden i dammarna.

SVAR: Naturreservatets föreskrifter gäller endast inom reservatets gränser. Skyddsformen naturreservat kan inte hindra att dagvatten rinner in från kringliggande områden. Skrivningarna har trots det förtydligats.

- I föreskriften A4, att det är förbjudet att tillföra kemiska eller biologiska bekämpningsmedel, gödselmedel eller jordförbättringsmedel. Då dammarna är dagvattenrecipient bör det klargöras vad detta får för konsekvenser i dagsläget och för den fortsatta exploateringen av området söder om dammarna.

SVAR: Detta gäller redan för strandskyddade områden och är inte en ytterligare

inskränkning för området.

Skötsel och underhåll

- Kommunen kommer, enligt förslaget, att få rådighet över pumpen i Fyrkantsdammen. Om "rådigheten" även innebär att kommunen övertar ansvaret för drift, underhåll och skötsel framgår inte och bör klargöras. Det är även oklart vilket teknisk status pumpen som reglerar vattennivån i Fyrkantsdammen har.

SVAR: *Frågan har utretts och fortsatt process om pumpen sker utanför reservatsbildningsprocessen.*

- I skötselföreskrifterna bör det framgå vilken nivå dammarna ska regleras till, om så behövs samt varför.

SVAR: *I nuläget hålls ju vattennivån i dammen på 0,8 m under havsnivå. Varför den ligger just på den nivån borde dock kunna bäst definieras av TN själva eftersom vattennivån har att göra med hur man säkerställer att inte västkustvägen undermineras. Att skriva in en specifik vattennivå är inte lämpligt eftersom regleringsbehovet kan ändras, exempelvis med klimatförändringar. Det viktiga är att föreskrifter tillåter en reglering.*

- Skötselåtgärder – Tekniska nämnden föreslås ansvara för "rensning av skräp". Då det inte framgår vad detta omfattar önskas en definition av begreppet. Tekniska nämnden har idag endast driftansvar för Strandstråket, övrig mark driftas av privat fastighetsägare. Den föreslagna åtgärden innebär alltså ett utökat driftansvar.

SVAR: *Definition av "Rensning av skräp" har lagts till i tabellen för planerade åtgärder (7.1)*

- Skötselåtgärder – ta bort "parkering" då detta ej är aktuellt inom reservatsområdet

SVAR: *Åtgärdat enligt kommentar.*

- Skötselplan – vegetationsunderhåll i syfte att förebygga stormskador bör läggas till under Kommunstyrelsens ansvar.

SVAR: *Att förebygga stormskador har inget med naturvård att göra. Det är därmed enligt reglementet inte KS uppdrag.*

- Skötselplan – parkering bör anges som "finns tillgänglig i närområdet", inte bara CA:s parkering.

SVAR: *Åtgärdat enligt kommentar.*

Övrigt

- En inventering av befintliga VA-ledningar i Trekantsdammen behöver utföras för att klargöra läget.

SVAR: *Ledningskoll har utförts för det berörda området och befintliga VA-ledningar har beskrivits i den föreslagna skötselplanen (avsnitt 5.10).*

- Sammanställningen i "Förslag till skötselplan", punkt 7.1 bör kompletteras med årlig driftkostnad för de listade åtgärderna.

SVAR: *Detta har inte gjorts i tidigare reservatsbildningar. Det finns även risk att siffror snabbt blir inaktuella.*

- Innan beslut tas om gränsdragningen i reservatet föreslås att det görs en konsekvensutredning av alternativa gränsdragningar avseende Badvägen samt ett eventuellt övertagande av driftansvaret för vägen och pumpen och vad detta får för konsekvenser ekonomiskt och tillgänglighetsmässigt.

SVAR: *Frågan är utredd och Badvägen inkluderas. Driften av pumpen är utredd och kommunen bör överta denna och ha rådighet.*

Sakägare

BYGGNADSFIRMA CLAESSION & ANDERZÉN H/B (CA FASTIGHETER AB)

- Byggnadsfirma Claesson & Anderzén HB (**BCA**) finner det anmärkningsvärt att bolaget inte har fått förhandsinformation eller fått delta i processen vid framtagandet av föreliggande ärende. **BCA** anser att det hade varit önskvärt att **Lomma kommun (LK)** förde en dialog i detta ärende med markägaren, dvs. **BCA**.
***SVAR:** LK har haft tidigare möte om detta med CA Fastigheter, dock med personal som inte längre arbetar kvar och LK behöver tilldelas en ny kontaktperson. Vid tidigare möte enades parterna om att LK skulle skicka handlingarna när det fanns sådana, och denna överenskommelse har infriats genom samrådet.*
- I direkt anslutning söder om föreslaget naturreservat föreligger "Detaljplan för del av Lomma 25:1 m fl Lomma hamn, Strandfuret, badhotell, strandvillor och badparkering" (1262 - DP 08/02), lagakraftvunnen 2008-07-10. Detaljplanen medger bl.a. Hotell- och konferensanläggning samt badverksamhet med tillhörande stugby. Angöring till anläggningen sker via lokalgata som löper längs den södra delen av "fyrkantsdammen". **BCA** ifrågasätter om bildandet av ett naturreservat är förenligt med gällande detaljplan och en kommersiell verksamhet i form av en hotell- och konferensanläggning. Anläggningen kommer att generera en stor mängd besökare, vilket är andemeningen med verksamheten, och denna kan då inverka störande på syftet med naturreservatet. I samrådet står att läsa att "Syftet med naturreservatet är att bevara biologisk mångfald samt skydda, vårda och utveckla värdefulla naturmiljöer". En prioriterad aspekt är även "den stilla atmosfären". Notera att det länge varit ett starkt önskemål från **LK** att det uppförs en dylik konferensanläggning på aktuell plats för att stärka kommunens attraktionskraft för turism- och näringsliv. **BCA** har i sin vision i utveckling av området bland annat sett framför sig att koppla samman verksamheten för den kommande Hotell- och konferens samt badanläggningen med diverse aktiviteter i främst fyrkantsdammen. Ett naturreservat skulle kringlägga dylika aktiviteter och upplägget för anläggningen behöva omarbetas. **BCA** är av uppfattningen att en koppling mellan anläggningen och nyttjandet av fyrkantsdammen skulle ha en stark dragningskraft för verksamheten av anläggningen.
***SVAR:** Reservatsbildningen är relativt odramatisk då i princip hela området omfattas av strandskydd idag med samma restriktioner som de LK nu föreslår. Inget av det som föreslås kommer att påverka kommande hotell- och konferensanläggning. Enligt den lagstiftning som styr reservatsbildning kan inget som ligger utanför gränsen påverka syftet. Dessutom är ju även idag dammen skyddad mot anläggningar eller verksamheter som kan påverka växt- och djurlivet eller inverka privatiserande på friluftslivet oavsett vad som står i detaljplan. Det blir alltså ingen skillnad gentemot idag. Ett nytt förslag till handlingar har skapat utrymme för en eventuell stödfunktion till en eventuell hotell- och konferensanläggning söder om Kustdammarna. Vi har uteslutit en 30 x 15 m stor yta längs södra gränsen, just för detta. Detta gör att stödfunktionen helt enkelt kan anläggas utanför reservatsgränserna. Vi har även lagt till historiken kring detta i avsnittet för nuvarande planer och program.*
- Vattenståndet i fyrkantsdammen regleras av en pumpanläggning, modell äldre. **BCA** ifrågasätter hur driften av denna anläggning ska ske vid ett bildande av ett Naturreservat.
***SVAR:** Denna frågeställning har rests även internt inom kommunen. Se ovan.*
- **BCA**:s rätt och möjlighet som fastighetsägare att nyttja sitt markinnehav upphör i praktiken med bildandet av ett naturreservat, varför bolaget motsätter sig planerna på ett naturreservat.
***SVAR:** I princip hela Kustdammarna omfattas redan i dagsläget av utökat strandskydd med liknande verksamhetsrestriktioner som de LK nu föreslår. Inom ett strandskyddsområde får inte åtgärder vidtas som väsentligt förändrar livsvillkoren för*

*djur- eller växtarter (7 kap. 15 § Miljöbalken). Området är också del av riksintresse friluftsliv samt omfattas av artskyddsförordningen. Fyrkantsdammen är viktig för häckande kustfåglar och dammen används även frekvent av rastande flyttfåglar. Rent konkret så betyder detta att **BCA** redan i dagsläget är starkt begränsade gällande hur de får nyttja Fyrkantsdammen och det föreslagna naturreservatsområdet.*

Skrivelser som föranleder kommentar

Internremiss

MILJÖ- OCH BYGGNADSNÄMNDEN

- Miljö och byggnadsnämnden anser att någon form av recipientkontrollprogram bör upprättas för Fyrkantsdammen, då det inkommande dagvattnet kan innehålla många olika typer av föroreningar som är farliga för vattenorganismer.
SVAR: *Dammen fungerar som dagvattenrecipient. B-föreskrifterna tillåter undersökningar av vattenförhållanden. Ett recipientkontrollprogram kan utarbetas utanför naturreservatsbildningen på samma sätt som för andra recipienter.*

SOCIALNÄMNDEN

- Socialförvaltningen vill understryka vikten av att området tillgängliggörs för personer med olika behov och att vill poängtera vikten av att information om området tillgängliggörs för personer med olika typer av funktionsnedsättningar.
SVAR: *Kustdammarna är i olika utsträckning tillgängligt via Strandstråket, Badvägen och Campingvägen. Det är tillgängligheten längs dessa stråk som avgör områdets tillgänglighet för personer med olika typer av funktionsnedsättningar. I och med att Badvägen föreslås ligga inom reservatet och vid behov kan tillgänglighetsförbättringar göras längs denna så länge inte åtgärder strider mot föreskrifterna.*

Övriga

FRILUFTSFRÄMJANDET BJERRED-LOMMA

- Vid några tillfällen har observerats att dammarna används för surfing och kanotpaddling. Med hänsyn till fågellivet borde förbud införas i reservatsbestämmelserna mot dessa aktiviteter. Innefattas dessa i de föreslagna bestämmelsernas "farkost" måste ett förtydligande göras.
- Märkligt att sandstranden utanför dammarna och kontakten med havet inte ingår i reservatet eventuellt som en utvidgning av skötselområde 4.
SVAR: *En vattendom styr idag mycket av aktiviteterna längs strandremsan och ett förstärkt erosionsskydd kommer att anläggas längs den västra strandremsan.*

HÖJE Å VATTENRÅD

- Den fråga beträffande förvaltningen av dammarna som skulle beröra Höje å vattenråd mest är ett eventuellt naturvårdsfiske i dammarna i syfte att säkra eller förbättra vattenkvaliteten i dammarna. Vattenrådet har erfarenheter på det området som man kan dela med sig av vid behov.
SVAR: *Det kan bli aktuellt med naturvårdsfiske av exempelvis karp med syfte att förbättra vattenkvalitet och förutsättningar för groddjur. Det finns också behov av att*

utföra en fiskinventering i dammarna. Detta behöver i så fall ske i samråd med fastighetsägaren.

LUNDS BOTANISKA FÖRENING

- Som nämns i skötselplanen finns ett bestånd av jätteslide (*Fallopia sachalinensis*) söder om Fyrkantsdammen. Detta bör bekämpas skyndsamt, det blir inte lättare att bekämpa om det tillåts att breda ut sig mer. Även den myckna mängden avfall längs strandlinjen bör åtgärdas.
SVAR: *Kommunen har parallellt med naturreservatsbildningen planer på att identifiera och långsiktigt åtgärda problematiska bestånd av invasiva arter inom kommunen.*

NATURSKYDDSFÖRENINGEN LOMMA-BJÄRRED

- Vi anser det angeläget att skyndsamt förstärka erosionsskyddet av Fyrkantsdammen.
SVAR: *Ett nytt erosionsskydd kommer att anläggas längs strandremsan som skiljer havet från dammarna.*
- Att fiske endast får ske från Fyrkantsdammens södra strand måste tydligt framgå av skyltningen.
SVAR: *Vi har föreslagit att det ska vara förbjudet att bedriva fiske i Trekantsdammen samt från Fyrkantsdammens norra och västra strand.*
- Vi yrkar på att HELA skogssträngen vid Fyrkantsdammens södra strand ska ingå i reservatet.
SVAR: *Området där den östra delen av skogssträngen ligger är detaljplanerat som "lokalgata". Eftersom denna yta har detaljplanerats med denna markanvändningstyp är det inte lämpligt att ta med den i naturreservatet.*
- I Bilaga 1, sid 3, del C, punkt 11, anser vi att det bör stå följande: framföra farkost på vattnet, under vattenytan eller i luften, såväl bemannat som obemannat.
SVAR: *Vi kan inte reglera bemannad flygaktivitet förutom gällande landning. Gällande obemannade luftfartyg har föreskriften justerats enligt följande:
"11. framföra fjärrmanövrerade obemannade luftfartyg såsom modellflygplan eller drönare på en höjd understigande 120 meter över marken,"*
- I Bilaga 2, sid 18, anser vi att bekämpning av invasiva arter bör ha prioritet "Hög".
SVAR: *Handlingarna är ändrade i enlighet med kommentaren.*

Skrivelser som bifaller reservatsbildning utan erinran

LÄNSSTYRELSEN SKÅNE

Internremiss

BARN- OCH UTBILDNINGSNÄMNDEN

KULTUR- OCH FRITIDSNÄMNDEN

Myndigheter

HAVS- OCH VATTENMYNDIGHETEN

SGU

SKOGSSTYRELSEN

TRAFIKVERKET

Övriga

KRAFTRINGEN NÄT AB

SKANOVA AB